

KRONKURSEN

VART ÄR DEN PÅ
VÄG?

DEL 1

STELLA KAPITALFÖRVALTNING

Det är den stora knäckfrågan för både företag och privatpersoner.

Vi visar här olika scenarier vi ser framför oss och orsaker på lång och kort sikt till att kronan befinner sig på denna nivå. Dessutom kommer vi i del två ge svar på vad som kommer behöva uppfyllas för att den svenska kronan ska bli starkare.

Så för att få förståelse för varför vi under många år gått mot dessa nivåer behöver man förstå bakomliggande faktorer, orsaker och historien bakom därför börjar vi med en liten historisk genomgång.

Den svenska kronan har trendmässigt försvagats sen efterdyningarna av finanskrisen 2008. Alla kommer ihåg den amerikanska recessionen, Lehman Brothers kollaps och subprimekrisen så det är alltså en lång trend vi bevittnar. Här kommer en vän av ordning direkt att påpeka att vi hade ett kort undantag under åren 2010-2012 då den svenska styrräntan låg något högre än till exempel ECB. Så okej, men likaväl åtminstone en 10-årig långsiktig trend.

Men vi börjar inte där utan faktiskt redan 1970. På 70-och 80-talet höjde Sverige sina priser markant mer än omvärlden vilket ledde till en försämrad konkurrenskraft och tvingade fram ett antal devalveringar i Sverige. 1981 devalverade vi med 10% och året därpå den kanske mest omtalade när den då socialdemokratiska regeringen klippte till med 16%! För övrigt samma år som "the sky is the limit" Bengt Dennis tillträdde som Riksbankschef. Tanken var att detta skulle bli den sista devalveringen och att vi nu skulle kunna sköta vår ekonomi och hålla värdet på kronan.

Signalen man tänkte sig var att nu kan man köpa svenska kronor då kronvärdet kommer bestå. Till en början var detta framgångsrikt men det stod snart klart att inflationen och lönerna fortsatt att stiga snabbare i Sverige än i omvärlden. Priser och löner hade ätit upp hela effekten av 1982 års superdevalvering redan efter tre-fyra år.

Mot slutet av 1980-talet ökade spekulativa angrepp mot den svenska kronan vilket Riksbanken uppmärksammade och agerade kraftfullt för att försvara den svenska valutan genom att aggressivt höja svenska räntor för att göra det mer attraktivt att hålla sina pengar i kronor. Man använde dessutom valutareserven för att stödköpa svenska kronor.

Kronförsvaret under slutet av 1980-talet fram till 1991 pressade successivt ned inflationen från ca 10% till omkring 2%. Samtidigt stramades räntepolitiken åt internationellt medan Sverige genomförde en skattereform som minskade ränteavdragets storlek. Den sammanlagda effekten blev att realräntan steg med nära 10%. Räntechocken gjorde att fastigheter och andra reala tillgångar snabbt tappade i värde och ett antal fastighetsbolag fallerade vilket i sin tur drabbade finansinstituten som lånat ut stora belopp till fastighetssektorn.

Denna dominoeffekt mynnade ut i att man från regeringens sida utfärdade en garanti för bankerna och vissa finansieringsinstitut så de kunde uppfylla sina förpliktelser. Den kanske mest kända av dessa räddningsaktioner är när Nordbanken (nuvarande Nordea) räddades från konkurs med att staten köpte 100% av aktierna och avnoterade Nordbanken från börserna.

Finanspolitiken i Sverige hade inte varit tillräckligt stram, vilket bidrog till att ekonomin blivit överhettad med hög inflation och försvagad konkurrenskraft. Den svenska kronan drabbades återigen av kraftiga spekulationsvågor.

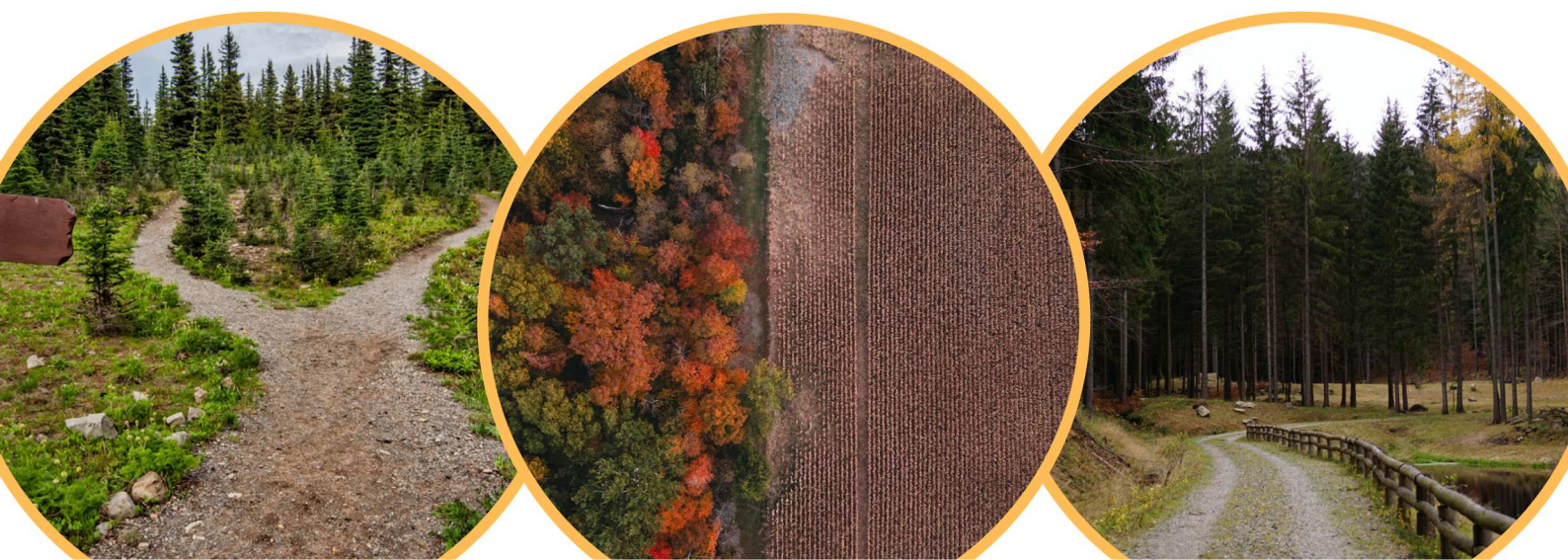
Riksbanken fokuserade på att försöka behålla värdet på den svenska kronan och hösten 1992 försökte Bengt Dennis, Riksbanken och regeringen stoppa valutautflödet genom stödköp och räntehöjningar för att hålla den fasta växelkursen stadig. Det räckte inte! Efter flera räntehöjningar under en veckas tid, i ett sista försök att stoppa utflödet, höjde Riksbanken den 16 september 1992 marginalräntan till 500 procent.

Trots ett flertal krispaket från regeringen slutade inte spekulationerna mot kronan och i mitten av november 1992 tvingades man upphäva den mångåriga fasta växelkursen och lät kronan flyta. Nu följde en tid av hög volatilitet när marknaden försökte bestämma ett jämviktspris för kronan. Som förväntat stabiliserade den sig på en lägre nivå, ca 20% lägre, än med knuten valutakurs. En förklaring till det är att kronan tidigare varit högt värderad, en annan orsak var osäkerheten inför framtiden för den svenska valutan men framförallt på den svaga svenska ekonomin efter finans- och fastighetskrisen bara några år tidigare.

Nu följde en tid med en del kortsiktiga fluktuationer men kronan höll sig fram till finanskrisen 2008 på en stabil nivå mot Euron på ett genomsnittligt värde av ca 9,20kr mot Euron.

Under finanskrisen 2008–09 deprecierades kronan kraftigt, men återhämtade sig under åren 2010–2012. En av orsakerna till att den apprecierades var den europeiska skuldkrisen som hotade hela eurosamarbetet samtidigt som Riksbanken höll en markant högre ränta än ECB.

För 10 år sen, alltså 2013, kostade en Euro i genomsnitt 8,50 kr. Sedan dess har vi sett en tydlig trend där kronan försvagats för att nu i början av september 2023 kosta strax under 12 kr.

Så varför har kronan försvagats under de senaste tio åren och vilka åtgärder bör tas för att få ett mer fördelaktigt jämviktsläge för kronan gentemot Euron?

I nästa del kommer vi bena ut orsaker och åtgärder och samtidigt ge vår syn på framtida utveckling för vår svenska krona!

KONTAKTA OSS

076 860 06 78

www.stellakapitalforvaltning.se

info@stellakapitalforvaltning.se

Malmö, Sverige

